

# UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilu Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša  
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop.  
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 30.— Din, za naročnike v  
inozemstvu 40.— Din letno.  
Posamezna številka po 1.— Din.

Za reklamne notice, pojednane, poslane,  
razpisne službe je plačati po 75 para za  
vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg  
poštne še 25 Din.

Telefon uredništva  
štev. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste,  
če se tiska enkrat 75 para  
za nadaljnja uvrščenja primeren popust.  
Oznanila sprejema upravništvo lista.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništv  
UJU ima s članarino tudi že plačano  
naročnino, torej ni treba članstvu na-  
ročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne  
stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša  
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6./I.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštne.

## Iz XXIII. seje višjega šolskega sveta.

V četrtek in petek dne 16. in 17. t. m. se je vršila seja višjega šolskega sveta. Predsednik dr. Stan. Beuk je otvoril sejo ob 8. uri, pozdravil člane in ugotovil sklepčnost. Zapisnik zadnje seje se je odobril. Za overovatelja zapisnika je imenoval šefa Ad. Ribnikarja in ravnatelja L. Jelenca. Samostojnih predlogov in interpelacij na tej seji ni bilo.

### Splošna poročila.

Nato so poročali nadzorniki o tekočih zadevah. Nadzornik za srednje in meščanske šole dr. Poljanec je poročal o razmerah na državni gimnaziji v Murski Soboti in o potrditvi sklepov na XXI. seji višjega šolskega sveta glede pouka v kmetijstvu na učiteljskih, glede prireditve tečajev na kmetijskih šolah za učitelje osnovnih šol in glede predavanj o zaščiti dece in mladine na učiteljskih.

### Učni uspehi ob koncu I. polletja na srednjih šolah in učiteljskih.

Jako zanimivo poročilo je podal o učnih uspehih ob koncu I. polletja na srednjih šolah in učiteljskih nadzornik za srednje šole Josip Wester. Predložil je tabelo, v kateri so navedeni vsi srednješolski zavodi v Sloveniji s številom učencev in razredov, pregled, koliko učencev je dobilo ob zaključku I. polletja izkaz z zgolj pozitivnim redom v odstotkih, najvišji in najnižji odstotek pozitivnih redov v razredih in red »primerno« oz. »neprimerno« v odstotkih. Slično poročilo je podal o uspehih na učiteljskih. Uspehi niso bili povoljni, na nekaterih zavodih jako slabi. Vzrokov slabega napredka je več. Eden glavnih vzrokov je pomanjkanje knjig in samoučil; vzroki so dalje slaba stanovanja učencev, vsakdanja vožnja v šolo po železnicah, povojne razmere v katerih živi šolska mladina; vzrok slabemu napredku so pa tudi tisti učitelji, ki se za potek premalo ali čisto nič ne pripravljajo. O tem poročilo se je vnela dolgotrajna, toda jako zanimiva debata.

### Sološno poročilo višjega šolskega nadzornika Gangla.

Najprej pripomni nadzornik Gangl, da še ne more obširneje odgovorjati na interpelacijo kanonika Nadraha, ki jo je stavil na zadnji seji višjega šolskega sveta o razmerah na osnovni šoli na Raki, ker se še vrši preiskava. Dalje je poročal, da je v zadnjem času nadzoroval gluho-nemnico in šolo za slepce. Na obeh zavodih je našel prav lepe uspehe, zato predlaga, da izreče višji šolski svet učiteljstvu obeh zavodov zahvalo in priznanje. Nato je sledilo poročilo o prekmurškem šolstvu. V Prekmurju je sedaj 88 šol s 172 razredi. Slovenskih šol je 71, 3 nemške in 14 madžarskih. Vseh učiteljev je 182; 13 šol še nima učiteljev. Predlaga, da naj se 7 mest razpiše v stalno nameščenje, čemur višji šolski svet pritrdi. Slednjič je prebral lepo poročilo obeh nadzornikov za šolske vrte, Frana Črnagoja in Andreja Skulja. Obema nadzornikom je izrekel višji šolski svet za njuno marljivo in uspešno delo zahvalo in priznanje.

### Imenovanje srednješolskih učiteljev.

Stavi se tropredlog za oddajo učnega mesta za zgodovino in zemljepis na Vodnikovih gimnaziji v Ljubljani.

### Učiteljska imenovanja.

#### a) Na meščanskih šolah:

Za stalni učitelji na dekliski meščanski šoli v Celju sta imenovani: Marija Kern za II. skupino in Vera Levstikova za III. skupino; mesto za I. skupino se vnovič razpiše. Za razpisana mesta na meščanski šoli v Ljutomeru ni bilo prosilcev, zato se službe vnovič razpišejo. Za učiteljico ženskih ročnih del v Trzinu je bila imenovana Elizabeta Soklič z obveznostjo, da poučuje ženska ročna dela tudi v Križah pri Trzinu. Pri tej priliki vpraša ravnatelj Jelenec, zakaj se ne oddajo že zdavnaj razpisana učna mesta na Mariborskih meščanskih šolah. Nadzornik dr. Poljanec pripomni, da so med prosilci tudi učitelji iz Juljske Benečije, ki še nimajo privoljenja pokrajinske uprave za stalno nameščenje v naši kraljevini. To je vzrok, da se dotična mesta ne zasedejo stalno.

#### b) Na osnovnih šolah:

1. Za nadučitelje, oz. nadučiteljice so imenovani: Fran Jurečič v Sv. Križu pri Kostanjevici, Josip Macarol v Dol. Nemški vasi; iz službenih ozirav se premešča iz Ribnice v Žalno nadučitelj Milan Tomšič v isti lastnosti in nadučiteljica Ana Tomšičeva kot učiteljica. Nadučiteljski službi v Ribnici se razpiše. Za nadučiteljice so dalje imenovane: Olga Juvančičeva na II. dekliski osnovni šoli v Mariboru, Angela Milčinskijeva na III. in Ida Vodenikova na IV.; imenovanje nadučiteljice na I. dekliski šoli se odloži.

2. Učiteljske službe so dobili: Tinka Kelblova je imenovana za učiteljico srbohrvaščine na osnovnih in meščanskih šolah v Ljubljani; Justina Trobiš-Modičeva na Bučki, Ivana Drakslerjeva v Dobrniču, Gabriela Hladnikova in Franja Meršnikova v Dol. Nemški vasi, Nadučitelj Alojzij Liliš se premesti s Polšnika v Dol. Karteljevo, Albert Dominko se prideli v službovanje na osnovno šolo na Čatežu, Učiteljske službe so dalje dobili: Alojzij Menhart v Gornji Radgoni, Ana Schmidlechnerjeva pri Sv. Antonu v Slov. gorici; Jožica Petelinova pri Sv. Barbari v Slov. gorici; Pavla Drnovšek-Starklova v Sevnici, Marija Gorčanova na dekliski osnovni šoli v Slov. Bistrici. Za učiteljice na mariborskih dekliskih osnovnih šolah so imenovane, na I.: Karolina Mikuševa, Herma Bračičeva in Marija Vrabl-Velnarjeva in Vida Dimnik-Kersnikova; eno mesto se ne zasede; na II.: Marija Azmanova, Marija Tomažič-Skrlečeva in Aloj. Burnikova; eno mesto se ne zasede; na III.: Kristina Petrič-Bregantova, Marija Farkaševa in Emilija Wachova; eno mesto, za katero je mestni šolski svet mariborski stavil tropredlog, ni bilo razpisano, zato se to mesto ne odda; na IV.: Marica Humek-Perhavčeva, Justina Coretjeva, Neža Hribnikova in Anica Jurkova; Marija Medvedova je imenovana za stalno učiteljico na osnovni šoli v Lajtersberg-Krčevini; Ferdo Bobič, nadučitelj v Ločah pri Poljanah se premesti iz službenih ozirav kot učitelj na deško osnovno šolo II v Mariboru.

#### Ponovni razpis učiteljskih služb.

Nadučiteljska služba v Prevaljah in dve učiteljski mesti v Makolah se vnovič razpišejo.

### Predlog za razširitev deške osnovne šole v Škofji Loki.

Pravni poročevalec v višjem šolskem svetu vladni tajnik dr. Majcen je poročal o predlogu za razširitev deške osnovne šole v Škofji Loki iz pet- v šest-razrednico. Šola se razširi, predlog je bil soglasno sprejet.

### Preimenovanje obeh šišenskih osnovnih šol v Ljubljani.

Vodstvu deške in dekliske osnovne šole v Spod. Šiški sta prosili za izpremembo naslova obema šišenskima osnovnima šolama, in sicer naj se imenuje deška osnovna šola odslej: VI. mestna deška osnovna šola v Ljubljani VII. in dekliska osnovna šola: IV. mestna dekliska osnovna šola v Ljubljani VII. Mestni šolski svet je prošnji ugodil, in predlog odobril tudi višji šolski svet.

### Prevzete učnih oseb zasebne dekliske osnovne šole v Apačah iz drž. sredstev.

V Apačah imajo šolske sestre 4-razredno deklisko osnovno šolo s pravico javnosti. Šolski prostori so v samostanskem poslopiju, samostan pa je podružnica nekega samostana šolskih sester na Zgornjem Štajerskem. Apaška občina nima lastnega šolskega poslopija za deklisko šolo. Vsa dekliska vzgoja in pouk je v rokah nemških šolskih sester, ki razven ene nima nobena izpita slovenščine, so Nemke in ne naše državljanke. To so nevzdržne razmere, ki jih višji šolski svet ne more več trpeti. Ker na zgradbo šolskega poslopija v doglednem času ni misliti, dekliska šola se pa mora čimprej preosnovati, je sklenil višji šolski svet, da stopi predsedstvo nemudoma v dogovor s samostanskim predstojništvom, da da v najam šolske prostore šolski občini anaški; višji šolski svet naj namesti na šoli svetne učiteljice. Ako bi samostansko predstojništvo ne hotelo ugoditi zahtevi, se bo postopalo v zmislu stanovanjske navedbe.

### Vloga »Odbora za нравni prepoved«.

Nadzornik za srednje šole Jos. Wester je poročal o vlogi »Odbora za npravni prepoved« glede obiska kino — in gledaliških predstav, glede toalet učitelje, v zadevi udeležbe šolske mladine pri

skrbeti za dvorazrednico na Telčah tudi sama.

Godrnjaje? Nestrpna? Kaj še! Bila je izredna natura, ki se je vselej zadovoljila s tem, kar ji usoda daje in ni nikdar vila rok, ako ni bilo vse tako, kakor si je želela. Končno je prišla za pol leta k možu v Trzin.

Pred dobrim letom pa je postalo prazno moško učno mesto na Barju, in jaz ki sem poznal delavnost Mimino in Titovo, sem se trudil in jih pregovarjal, da prosi Tit na Barje in da se gotovo tudi prej ali slej napravi prostor za Mimi.

In tako je bilo. V februarju minulega leta sta se naselila na Barju in od takrat sem imel priliko, da sem opazoval vse dejanje in nehanje te zlate ženske duše!

Skrb za moža, za petero dece in za svoj razred — in če treba še za tujega — vse to ji je polnilo življenje od zore do mraka!

Pa je morda kolikor toliko zanemarjala to ali ono? Ne in ne!

Čudil sem se, da je mogla imeti poleg vseh skrbi še toliko skrbljivosti za svojega moža in toliko pažnje za svoje

## LISTEK.

FRAN ČRNAGOJ:

### † Mimi Likar - Grčarjeva.

Kakor strela z jasnega zadela nas je smrt naše kolegije Mimi Likar-Grčarjeve! Vsi ki so jo poznali, kar verjeti niso mogli, da je mrtva ona, ki je bila utelešena podoba samega zdravja!

Vsi pa, ki smo bili z njo v tesnejši zvezi, razumeli smo še težje, da je mrtva ona velika duša, polna ljubezni, požrtvovalnosti, nesebičnosti in požrtvovalnosti!

»De mortuis nil nisi bene« — a pri njej pa bi res ne vedel najti napak, ko bi jih že hotel iskati. In jaz — ki sem gledal dan za dnem njene vrline, bil sem že ob dnevih njenega življenja vnet glasnik njene plemenitosti in njene vestnosti v šoli in gospodinjstvu!

Da — to je bila žena! To je bila mati! To je bila učiteljica in to je bila koleginja! Zamagani iščem enakih v našem krogu.

Mimi Likarjeva je bila rojena dne 29. maja 1888 v Izlakah pri Zagorju kot hči našega tovariša Likarja. Nekaj dni po njenem rojstvu smo se peljali v župno cerkev čemšeniško, kjer sem držal h krstu zdravo in ljubko dete, okroglega, polnega obraščka in živih temnih oči. Dete je raslo in se razvijalo čudovito lepo v veselje staršem in meni, ki sem si že takrat želel, da imam tudi jaz kdaj enakih otrok!

Kot učiteljska hči morala je pretrpeti vse pomanjkanje in se zadovoljiti z malenkostmi in tako je zrastle v vsej skromnosti. Navzela pa se je tudi plemenitega duha učiteljskega in to ji je prišlo v njenem poznejšem učiteljevanju v korist.

Kot devetnajstletno dekle prišla je Mimi iz učiteljskega in treba je bilo iti v službo. Kam pa? V Ljubljano kot edini cilj vseh mladih učiteljic? Kaj še! Ven — ven — na deželo kamorkoli si bodi!

In tako je prišla za pol leta v Cerklje pri Krškem, nato za 4 in pol leta v Mokronog, potem za 2 in pol leta v Šent Rupert.

V Mokronogu je upeljala praktična ročna dela in v Št. Rupertu gospodinjstvi pouk, o katerem je imela tudi razne referate.

Na dan mobilizacije se je poročila s tovarišem Titom Grčarjem. Ta se je podal v Galicijo, ona pa na novo službeno mesto na Telče, kjer je ostala šest let.

Ali veste kje so Telče? Daleč, daleč od sveta, vrh gorskega slemena — in vendar ni bila Mimi ne enkrat slabe volje in vkljub temu, da jej je mobilizacija vzela mladega soproga, ni tarnala in obupavala, ampak uživala se je v svoi posebi — in šola, ki je bila takrat po uspehih ena zadnjih v okraju, je začutila blagodejno roko spretnih učiteljic in ko je naštopil službo še njen mož, postala je šola ena prvih v okraju.

In zadovoljna na Telčah oba si nista želela izpremembe. Ko pa se jima je družinica izredno hitro množila morala sta pričeti misliti, da se svetu nekoliko približata, zato je prišlo Titu prav, da je bil uradno pridelen kot vodja šoli v Trzinu. Seveda pa je moral oditi v Trzin, če za nekaj časa sam, ona pa je morala



političnih demonstracijah itd. V vseh teh zadevah so se storili primerni sklepi. Ponovil se je tudi sklep, da učiteljstvo v šolskih prostorih sme kaditi samo v zbornici.

#### Disciplinske zadeve.

Nato je poročal o disciplinskih zadevah okrajni glavar dr. Karlin. Nekatere zadeve so bile prav malenkostne in že zastarele, zato so se položile k spisom.

#### Predlogi za stalno upokožitev.

Vladni tajnik dr. Majcen je poročal o prošnjah za stalno upokožitev. V stalno upokožitev se predlagajo: Albert Šubic, profesor na bivšem moškem učiteljskem v Gorici; Lavoslav Šerbinek, učitelj v Framu; Marko Kogelnik, nadučitelj sedaj v Vučenici; Fran Zemljčič, nadučitelj v Lučah; Helena Šinkovičeva, učiteljica v Koprivniku; Miroslav Jazbec, nadučitelj v St. Lovrencu — okraj Novo mesto; Josip Žirovnik, nadučitelj v Gorjah; Josipina Kit, učiteljica ženskih ročnih del na Polzeli; Elizabeta Jug, učiteljica ženskih ročnih del v Podovci; Ivan Jezovšek, nadučitelj v St. Lovrencu — okraj Celje; Josipina Šlaipah, učiteljica v St. Ilju v Slov. goricah; Mira Kotnik - Piskernikova, učiteljica na Tolstem vrhu; sedaj v Mariboru.

#### Izključitev iz šole.

Slednišč se je pritrnilo sklepom učiteljskih zborov, da se dva dijaka izključita iz vseh šol v kraljevini, ena dijakinja in trije diaki pa krajevno.

#### Zanemariene šolske razmere pri Sv. Ani nad Tržičem.

Ob koncu seje je predlagal šef oddelka za socialno politiko, Adolf Ribnikar, da naj se preiščejo šolske razmere pri Sv. Ani nad Tržičem, kjer je vzgoja mladine in pouk silno zanemarijen.

#### Nevzdržne razmere pri Konjiškem okrajnem šolskem svetu.

Na predzadnji seji višjega šolskega sveta je bil sprejet predlog, da naj predsedstvo višjega šolskega sveta napravi pri okrajnem šolskem svetu v Konjicah preiskavo. Predsedstvo je storilo svojo dolžnost, a okrajni šolski svet se ne zme-ni za sklene višjega šolskega sveta in jih trdovratno prezira, ne sklicuje se in ne reši zahtevanih spisov. Zaradi takega brezobzirnega postopanja podrejene oblasti je zavladalo v plenumu višjega šolskega sveta veliko ogorčenje. Soglasno je bil sprejet predlog, da se naprosi okrajniški namestnik, da odzame okrajnemu glavarju Konjiškemu vse agende okrajnega šolskega sveta in jih izroči njegovemu namestniku.

S tem je bil dnevni red izčrpan in predsednik je zaključil sejo.

### Kako se porajajo predstave o številih v primitivni psihi.

Strogo moramo ločiti med predstavo in označbo števila.

Kar se tiče predstave števil, najdemo, da imajo narodi, stoječi na najnižji stopnji kulture, nejasno zaznavo in poznajo le dve numeraliji, eno za enoto in eno za množino. (Botokudi.) Na nekaj višji stopnji kulture že izločujejo iz množine »2« kot posebno količino. Po raznovrstni sestavi »1« in »2« že dosežejo številno vrsto do 6. (Bakairi v Južni Ameriki, Severni Avstralci.) Nadaljnja razvojna stopnja že pojmuje števila od 2 do 5 ter 20 in

100. (Indijanci, stari Grki Iliade.) Karaibi in Musoti že poznajo dekadični sistem kakor kulturni narodi. Sistem »2« in »5« je torej značilen za primitivno psiho. Znamenja za števila so posest kulturnih narodov.

Pri divjih narodih sta govor in tip bistveni sredstvi za označevanje številne predstave. Osobito so občutki tipa poleg vida največjega pomena za izvor in pojmovanje števil. Sanskrit ima za »1« in pronomem »jaz« isto označbo, istotako za »2« substantiv »oči«. Nekateri Indijanci označujejo »3« z besedo »nojeva noga«. Tamanaki-Indijanci izražajo »1« z besedo »prst«, mnogi drugi necivilizirani narodi »5« z »roko« in zopet drugi »20« z »1 mož« (= vsota prstov na rokah in nogah), »100« z »1 indijanska roka« (= 5 × 1 mož, 5 × 20).

Pri števnem procesu predpostavljajo ti narodi vsakemu vizuelnemu občutku,

ki jim kaže objekt štetja, tipalni in gibalni občut tako, da se dotikajo vsakega predmeta z določenim prstom. Tamanaki — Indijanci in Orönlanci uporabljajo roke in noge pri štetju. Njihove najvažnejše številne predstave so 1 do 5, 20 in 100. Na višji duševni stopnji stoječi Musoti, Karaibi, Fubahzamorci uporabljajo samo prste in pridejo na ta način do dekadičnega sistema. Nad 10 določuje drugi mož količino in tako gre naprej. Le s pomočjo prstov si morejo predstavljati števila.

Ali ni nekaj analognega tudi pri naši v šolo stopivši mladini? Ker se vrši prištevanje v gotovi vrsti (z mezinem leve roke začnejo), zato znači tudi vsak prst gotovo število.

Po razvoju pismenega jezika odpade polagoma ta asociacija. Podoba in pojem števil se vtisne v zavest in nadomestuje ponazorovanje številne predstave z zunanjimi občutki.

### Draginjske doklade aktivnih državnih uslužbencev od 1. I. 1922. dalje

v smislu zakona objavljenega v Službenih novinah štev. 54, od dne 10. III. 1922.

| Dnevno Din :        |                     |                   |                     |                   |  |                |        |  |  |
|---------------------|---------------------|-------------------|---------------------|-------------------|--|----------------|--------|--|--|
| 24                  |                     |                   | 26                  |                   |  | 28             |        |  |  |
| III.                | IV.                 | V.                | III.                | IV.               |  | III.           |        |  |  |
| s plačo do 2999 Din | od 3000 do 4999 Din | od 5000 Din dalje | od 3000 do 4999 Din | od 5000 Din dalje |  | 5000 Din dalje |        |  |  |
| Oseb                | 30 dni              | 31 dni            | 30 dni              | 31 dni            |  | 30 dni         | 31 dni |  |  |
| 1                   | 720—                | 744—              | 780—                | 806—              |  | 840—           | 868—   |  |  |
| 2                   | 870—                | 899—              | 930—                | 961—              |  | 990—           | 1023—  |  |  |
| 3                   | 1020—               | 1054—             | 1080—               | 1116—             |  | 1140—          | 1178—  |  |  |
| 4                   | 1170—               | 1209—             | 1230—               | 1271—             |  | 1290—          | 1333—  |  |  |
| 5                   | 1320—               | 1364—             | 1380—               | 1426—             |  | 1440—          | 1488—  |  |  |
| 6                   | 1470—               | 1519—             | 1530—               | 1581—             |  | 1590—          | 1643—  |  |  |
| 7                   | 1620—               | 1674—             | 1680—               | 1736—             |  | 1740—          | 1798—  |  |  |
| 8                   | 1770—               | 1829—             | 1830—               | 1891—             |  | 1890—          | 1953—  |  |  |
| 9                   | 1920—               | 1984—             | 1980—               | 2046—             |  | 2040—          | 2108—  |  |  |
| 10                  | 2070—               | 2139—             | 2130—               | 2201—             |  | 2190—          | 2263—  |  |  |

| 22                  |                     | 20          |       | 17 *        |       | 16 *        |       |
|---------------------|---------------------|-------------|-------|-------------|-------|-------------|-------|
| IV.                 | V.                  | V.          |       | III.        |       | IV. + V.    |       |
| s plačo do 2999 Din | od 3000 do 4999 Din | do 2999 Din |       | do 2999 Din |       | do 2999 Din |       |
| 1                   | 660—                | 682—        | 600—  | 620—        | 510—  | 527—        | 480—  |
| 2                   | 810—                | 837—        | 750—  | 775—        | 660—  | 682—        | 630—  |
| 3                   | 960—                | 992—        | 900—  | 930—        | 810—  | 837—        | 780—  |
| 4                   | 1110—               | 1147—       | 1050— | 1085—       | 960—  | 992—        | 930—  |
| 5                   | 1260—               | 1302—       | 1200— | 1240—       | 1110— | 1147—       | 1080— |
| 6                   | 1410—               | 1457—       | 1350— | 1395—       | 1260— | 1302—       | 1230— |
| 7                   | 1560—               | 1612—       | 1500— | 1550—       | 1410— | 1457—       | 1380— |
| 8                   | 1710—               | 1767—       | 1650— | 1705—       | 1560— | 1612—       | 1580— |
| 9                   | 1860—               | 1922—       | 1800— | 1860—       | 1710— | 1767—       | 1680— |
| 10                  | 2010—               | 2077—       | 1950— | 2015—       | 1860— | 1922—       | 1830— |

III. = Ljubljana, Maribor in Prekmurje.

IV. = Celje, Kočevje, Kranj, Logatec, Novo mesto in Ptuj.

V. = vsa ostala službena mesta.

\* = pomožni učitelji.

#### Draginjske doklade vpokojencev.

| S pokojnino letnih: | do 2999— K         | 14 Din | dnevno v vseh drag. razredih jednako.           |
|---------------------|--------------------|--------|-------------------------------------------------|
|                     | od 3000— K dalje   | 18 Din |                                                 |
|                     | do 2999— Din       | 11 Din | dnevno v III., IV. in V. drag. razredu jednako. |
|                     | od 3000— Din dalje | 12 Din |                                                 |

Vpokojeni (učitelji-ice) s polno službeno dobo t. j. taki, ki uživajo 5100 K in več, ali 5000 Din pokojnine, imajo pravico do drag. doklade v isti višini, kakor njihovi tovariši v aktivni službi in sicer po tistem drag. razredu, v katerega spada službeni kraj, v katerem so bili vpokojeni. Ako živi vpokojenec, ki je bil

vpokojen v V. drag. razredu, v IV. ali III. drag. razredu, prejema drag. dnevnice V. razreda. V slučaju pa, ako je bil vpokojen v III. (IV.) drag. razredu in živi v IV. ali V. drag. razredu, mu gredo dnevnice tistega drag. razreda, v katerem živi.

### Pristopite k „Jugoslovanski Matici“!

otroke! In šola? Pripravljala se je vestno vsak dan za njo in imela je dnevnik spisan tudi za dan, ko je legla v posteljo — vsa bolna in nadložna že prej!!

V decembru se je resno prehladila, a mesto da je legla v posteljo, prevzela je pouk še v enem razredu, ker je manjkalo dveh učnih moči — in da bi se ne reklo, da ima na naši šoli vse dopust!

In vendar je bila ona dopusta najbolj potrebna! Prehlajena do skrajnosti in vsa nadložna — ubožica je pričakovala šesto dete!

»Mimi nehaj — odloži!« svaril sem jo jaz, svaril jo je mož.

»Ej — stric — bo že šlo! Saj bom itak potrebovala šesttedenski dopust — in ne smem izrabljati države!«

Ubožica!

V januarju je izdelala še zadnji referat (gospodinjstva ročna dela) za domačo konferenco — ob boleznih, nadložnosti in tolikih skrbih! Imela je še čas za referat! Ubožica — saj čitati ga sama že ni mogla — čital ga je mesto nje njen mož.

Dó predzadnjega dne, ko je morala leči v posteljo, t. j. 6. marca, bila je vzor-

na učiteljica, ki je dosegala z nežno vestnostjo čudovite uspehe, in se niti v odmorih ni odstranila od učencev. Moral je biti izreden slučaj, da je prišla v odmoru kdaj v svoje stanovanje.

Naravnost neverjetno, a vendar le res!

Dne 6. marca je legla v posteljo — prišla je tista ura! Silen kašelj je morda zakrivil, da je prišla nekaj dni prezgodaj.

Dne 7. t. m. v jutru ob četrta na 5. me pokličejo, da grem k Mimi. Stori to hitro in grem k njej.

Sede na postelji — velikih prestrašenih, solznih oči mi klikne nasproti:

»Stric — punčko imam! Ali mi morete kaj pomagati?«

»Oj ti ubožica — ti! Oj — ubožica!«

In takrat sem obžaloval, da sem le neroden možak!

In odel sem dete in obložil mater z odelami!

In čakala je tako — nerešena — v obupnem pričakovanju — da pride njen mož z žensko, po katero je odhitel! A čakala je brez zdihovanja, brez krika in joka!

Strmel sem nad tolikim samozatajevanjem — strmel nad tolikim junaštvom!

Onih 40 minut čakanja je bilo za me nekaj težkega, a zanjo je bila to katastrofa!

Morala je v bolnico — kjer pa ji niso mogli več pomagati. In ko je ona že dobro vedela, da je izgubljena, prikrivala je — nem. in osobito možu, kako je ž njo — da ga brez potrebe ne razburja!

Ste slišali že kdaj kaj takega? Tako je ravnala vse življenje in ni se zgodilo, da bi bila ugovarjala možu in potrpela je celo — ko je bila ona v pravu! Jaz take ženske še nisem videl!

Dne 14. t. m. bila je njena zadnja ura. Z možem roko v roki čakala je v polni zavesti zadnjih trenutkov in povdarjala samo, kako silno je ljubila Tita in svoje otročičke in kako težko da jih zapušča!

In to z neko veličanstveno mirnostjo!

No — in spremili smo jo dne 16. t. m. k večnemu počitku! Dolg — izredno dolg je bil spoved, ki so ga tvorili njeni prijatelji in znanci. Kazal je, da ljubezen

### Iz Jugoslavije.

— Hrvatsko učiteljstvo za naše stanovsko ujedinjenje. Hrvatsko učiteljstvo, poverništvo UJU v Zagrebu je pričelo izdajati stanovsko politički list **Jedinstvo**, katerega glavni urednik je tov. Ljud. Kraljačić. Prva in druga številka prinaša zelo zanimivo vsebino in je prožeta stanovske zavesti in duha skupnega dela vsega jugoslovanskega učiteljstva na stanovskem in prosvetnem delu. Novega borca pozdravljamo z največjim zadoščenjem in mu želimo mnogo uspeha!

— Člena 24. in 32. novega zakona o draginjskih dokladah. Kakor znano, so imeli vdovci po prejšnjem zakonu pravico do rodbinske doklade za gospodinj, ako so bili otroci pod 12 let stari. Te gotovo humane določbe v novem zakonu ni, akoravno so vdovci veliki reveži. Napram oženim tovarišem bodo na plači za mesečnih tisoč kron prikrajšani, ker zgubijo doklado za ženo ter morajo povrhu odplačati še gospodinj. Marsikoga bo gnala ta določba v brenaglijo, in radi tega slabo premišljeno novo ženitev! Sicer prizna člen 32. pravico za rodbinsko doklado za otroke tudi po dovršenem 16. letu, n. pr. za hčerko, ako ona svojemu očetu, ki je vdovec, vodi gospodinjstvo. Toda koliko je takih vdovcev, da imajo že za gospodinjstvo zrele hčerke? Pa vzemimo za primer vdovca le z eno starejšo hčerko ali z že večjimi, bolj samostojnimi otroki! Ta vdovec, ki bi kakor samci lahko hodil na hrano, bo dobival za 18 in več let staro hčerko draginjsko doklado, vdovec z malimi, vse nege potrebnimi otroki pa ne dobi doklade za prepotrebno gospodinj! Iz tega primera se vidi brezsrčnost te nove zakonske določbe. Na merodajnih faktorjih je, da čim prej popravijo ta nesocialni zagrešek zakonodajne oblasti!

— Na naslov kmetijske družbe v Ljubljani. (Dopis.) V nedeljo 19. t. m. je sklicala trboveljska kmet. podružnica svoj glavni občni zbor, katerega se je udeležilo tudi več učiteljev, ki plačujejo že par let članarino. Tik pred volitvami je prečital g. podpredsednik dopis glavnega vodstva v Ljubljani, s katerim se zabranjuje pravica aktivne volilne pravice vsem učiteljem, ki ne plačujejo zemljiškega davka, dočim se jim pasivna pravica dovoljuje — ta pač le iz tega vzroka, da niso tuintam brez tajnikov. — Kako je prišel ta dopis najprvo v roke g. župniku Časlu, mesto na pravo adresu, je zadeva trboveljske pošte, in je nečemo tu preiskavati, pač pa izjavljamo: Članiposestniki zahtevajo za svojih 40 K plačane članarine vsakovrstnih ugodnosti, dočim ne dajo člani učitelji, ki niso posestniki, družbi nikakih poslov, razun, da opravljajo na premnogih mestih tajništvo in druge brezplačne funkcije. Za ta trud jih je družba oropala akt. volilne pravice. Raditega bi mi vendar vseeno mirno spali in ne omenili niti besede, če bi ne šlo pri vsem tem za neko, dejal bi skoro, ukano! Družbin odbor dobro ve, da bi mnogi učitelj ne pristopil, če bi se mu ne dovolila tista pravica, kakor vsakemu kočarju, zato pa je lepo molčal in čakal, da je članarino plačal, potem pa, in to šele na zboru samem, da pač ne izostane tudi blamaža, ga obvestil, da bi ostal lahko — doma! Naše mnenje je: Ker smatra glavni odbor Kmetijske družbe učiteljeneposestnike kot člane druge ali tretje vrste, jo zapustimo! Članarino, ki smo jo plačali za l. 1922. zahtevajmo nazaj. Naše podružnice si naj iščejo hlapcev v drugih stanovih, magari pri fajmoštrih, kakor bo

rodi zopet ljubezen in da ne more iti brez sledu mimo nas!

Eno samo leto je delovala med Barjani in pridobila si je brezposojno srca šolske dece in srca vseh občanov, ki so s solzami v očeh stopali za njeno krsto!

Umrla je mamica, a dete, ki mu je dala zadnjemu življenje — ono živi! Živi zdravo in ljubko! Naj živi — vsaj takih otrok, kakor jih je rodila ona ni nikdar preveč!

Mimi — ljuba Mimi! Ko sem te držal h krstu, pač nisem mislil, da ti naj kdaj jaz pišem nekrolog! Jaz — ko bi bilo naravno, da ga pišeš ti meni! Obupujem skoraj nad božjo previdnostjo!

Pa že mora tako biti! Bodi preverjena. Mimi, da ne izgineš iz naših src! Rane, ki danes krvave, se sicer zacelijo, a spomin nate, ki si bila tako vzorna kot žena, mati, učiteljica in kot koleginja, ta spomin nam ne izgine iz src!

»Vigred se povrne« — zapeli so ti tovariši, zapeli tovariši — nam pa so se vtile iz oči solze v obupu, da prijateljice — nazaj nikdar več ne bo! Zbogom, Mimi!